

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המלך

בהעלותך

אור

מפתח החכמה וביטול גזרות:

פרשת בהעלותך פ"ח (ב) דבר אלהינו ואמרתי אליו בהעלותך את הנרות אלימול פני המנוחה ואירו שבעת הנרות: ופרש"י: בהעלותך, למה נסמכה פרשת המנוחה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו, שלא היה עמהם בחנוכה, לא הוא ולא שבוטו, אמר לו הקדוש ברוך הוא חייך, שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות: עוד כתוב על פסח שני בפ"ט פסוק ז: ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן יקוק במעוזו בתוך בני ישראל: (ח) ויאמר אלהים משה עמדו ואשמעה מהיצוה יקוק לכם: ופרש"י: למה נגרע, אמר להם אין קדשים קרבים בטומאה. וכו'. וראויה היתה פרשה זו להאמר ע"י משה כשאר כל התורה כולה, אלא שזכו אלו שתאמר על ידיהן, שמגלגלין זכות ע"י זכאי {ספרי}:

שאלות:

- א** יש לשאול מדוע אהרון הצטער מאחר והוא פטור מהדבר, הרי קיימ"ל כמבואר בירושלמי (וילנא) מסכת ברכות פ"ב ה"ט ותני חזקיה כל מי שהוא פטור מדבר ועושהו נקרא הדיוט, וכן אותה שאלה על הטמאים שלא יכלו להקריב קרבן פסח?
- ב** עוד יש לשאול מדוע שם הפרשה בהעלותך על מצוות ההדלקה הרי כידוע ששם הפרשה מגלם בתוכו את תוכן הפרשה?
- ג** עוד יש לשאול מה כוונת חז"ל מגלגלין זכות ע"י זכאי שנאמר אצל טמאי הנפש בקרבן פסח מאחר והם פטורים, ויותר היה ראוי שימסר על ידי משה רבינו שזכה שכל התורה תאמר על ידו ומדוע כאן לא זכה משה רבינו, וכיצד הם יותר זכאים ממנו שתצא הלכה זו ותתחדש על ידם?

מנהג העולם:

אחד היסודות של הבית היהודי הוא התשוקה והשמחה בקיום המצוות שמפגינים בבית, אולם עד כמה טועים בני אדם שאפילו את המחויב אין מקיימים ויותר מכך שכל סיבה שיכולים לחמוק מקיום המצוות באיזה תירוץ ולהימנע מקיום המצוות פוטרים את עצמן, וקל וחומר אם הוא פטור מעיקר הדין ברור שאינו מתאמץ לחייב עצמו. מעין הפתגם הידוע שהציבור אוהב על המחיה ויהי שם, הכונה בזה שתמיד רוצים קיצורי דרך בלי חיוב ברכת המזון שזו ברכה ארוכה ובלתי תחנן בתפילה בכדי לקצר את התפילה, וכך בכל המצוות נוהגים לחפש קולות וסיבות להתפטר ושומחים בכך, עד שבהלצה אני אומר שכאשר יש בעל שמחה שצריך לבטל התחנן הציבור שמח מביטול התחנן יותר מהשתתפות בשמחתו. אולם דבר זה נובע מתפיסת האדם והבנתו כאשר האדם מתייחס בעיקר לנוחיות ופנוי ממילא שמח להיות פטור ולפרוק עול מעליו, כמו שמצינו בבני ישראל במדבר בתלונתם שאמרו זכרנו את הדגה והשומים אשר אכלנו במצרים חינם, ודרשו חז"ל שכוונתם חינם מהמצוות. אך תורתנו הקדושה מלמדת אותנו ההפך לו חכמו ישכילו זאת עד כמה היו צריכים להשתוקק ולשמוח בכל מצוה שמזדמנת.

סיפור פלאי איך בזכות השמחה ניצלו מתוך תאי הגזים ממות לחיים:

הסיפור הובא בספר הסיפורים של הרב צבי נקר. וכך היה המעשה בזמן השואה ביום שמחת תורה הובאה קבוצת בחורים שנגדעו מלימוד הגמרא היישר עם הרכבת לתאי הגזים, כמובן עברו את ההליך הקבוע להפשיטם ולהכניסם להתרחץ ושם היו נרצחים ונשרפים, והנה לאחר כל השאגות של הנצים ימשי"ו אילצו את כולם להתפשט ערומים ולהיכנס לאולם גדול של תאי הרחיצה, ופתאום אחד הבחורים נזכר שהיום שמחת תורה וכולם יודעים שזה הרגעים האחרונים לחייהם דיבר לכולם שהיום יום שמחת תורה ועלינו לנצל את הרגעים האחרונים לרקוד לכבוד התורה ולעלות לשמים בשמחה וכך דיבר והאריך עד שהשתכנעו חבריו וכולם התחילו לרקוד ולשיר בקולי קולות והשמחה הלכה וגדלה עד ששכחו היכן הם נמצאים, ולשמע הקולות של השמחה קציני הנצים היו המומים ומיד פתח את הדלת אחד הקצינים ושאג מיד להיות בשקט, אולם אותו בחור לא פיחד ידע שיש לו רגעים וצעק לקצין אנחנו רוקדים ושומחים שעוד מעט ניפגש עם כל משפחתנו בשמים ולא תוכלו לעצור את השמחה שלנו, אותו קצין כעס עוד יותר ואמר להם אם חשבתם שנשמתכם תצא מהר ותפגשו את הוריהם מהר כעת אני יראה לכם שנוציא לכם את הנשמה טיפין טיפין ולא תוכלו לשמוח, מיד נתן פקודה להוציא את כולם ולהכניסם לצריף מבודד והבטיח להם שלמחרת יראה להם את נחת זרועו, אולם בזכות אותה שמחה עוד באותו ערב קיבל אותו מפקד צו מהמפקדה העליונה שמיד צריך לעבור למקום אחר וכך ברוך השם לא נעשה להם דבר וכולם ניצלו לחיים.

שבחו של אהרון שקינה בנשיאים:

ובזה נבא לביאור הפרשה נאמר אצל אהרון במדרש כי כאשר ראה שלא זכה להיות בין הנשיאים היה מצטער מאוד, ואמר לו הקב"ה שלך גדולה משלהן הדלקת הנרות שהיא לדורות, ופירש הרמב"ן על הדלקת נרות חנוכה שיהיה נסים וישועות וידליקו הנרות, ללמדך מעלתו של אהרון שהשתוקק להיות שותף ולא השלים עם המציאות שיחנכו את המשכן והוא לא יטול חלק בדבר שהיה חסר לו אותה זכות ולא חיפש לפטור עצמו למרות שלא נצטווה על כך, ולכן זכה לדבר גדול משלהם שהוא הדלקת נרות לדורות. ולכן שם הפרשה על שם בהעלותך את הנרות שהן תוצאה וביטוי על התשוקה של אהרון למצוות, ומעשה אבות סימן לבנים להשכיל ולהבין כמה צריך האדם להשתוקק לכל מצוה ומצוה ולשמוח שיש לו את הזכות לעשות רצון השם יתברך, ולא ההיפך לחפש איך להיפטר ממנה.

גדולתן שהיו מבקשי השם:

בדומה לכך שמעתי דבר יפה מהרב יוסף זליכא {שליט"א} זצ"ל שהזכות של הטמאים יותר ממשה היא היות ואותם אנשים טענו למה נגרע להפסיד הקרבת קרבן פסח, והגדלות שבדבר היא שבעצם הם פטורים מהקרבת הקרבן מחמת הטומאה, ואם כן יש להם סיבה להיות פטורים, ובכל זאת הם לא משלימים עם המצב ומחפשים דרך להתחייב במצוה זו, ודבר זה מראה על

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

גדולתן, ואינו שייך לכלל שכל הפטור מדבר ועושהו נקרא הדיוט, היות וזה נאמר כאשר עושה הדבר למרות שהוא פטור ואילו הם רצו שיתחייבו, לכן זכו יותר ממשה שתיאמר על ידן מצוה זו.

עבירה יומא טבא לרבנן:

וכמאמר חז"ל **במסכת קידושין דף לא ע"א** על רב יוסף שהיה סומא והיה סבור שהפטור מהמצוות ועושה יותר גדול ממי שמחוייב במצוות לכן היה מכריז מי שיאמר לי שהלכה כרבי יהודה סומא פטור מהמצוות אעשה סעודה לחכמים, אחרי ששמע דברי רבי חנינא שיותר גדול המצווה ועושה הכריז שמי שיאמר לי שאין הלכה כרבי יהודה לפטור את הסומא אעשה סעודה לחכמים. **הרי שרב יוסף חיפש להתחייב במצות ולא להיפטר ומוכן לעשות סעודה על כך שהוא חייב.**

המישה מעלות בעשיית המצוות בשמחה:

ומבואר כמה מעלות גדולות יש לאדם שמשתוקק ועושה המצוות בשמחה. **א. עבודה גדולה היא:** כתוב במדרש הגדול דברים (פרשת ראה) פרק טז פסוק יד ושמתח בחגיך וגו' ומצוה להרבות בשמחה זו, שהשמחה ששמח אדם בעשיית המצוה עבודה גדולה היא. **והובא ברמב"ם הלכות סוכה ולולב פרק ח הלכה טו** השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת האל שצוה בהן, **עבודה גדולה היא, וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להפרע ממנו שנאמר [דברים כ"ח] תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב. ולכן מבואר במסכת ברכות דף ט ע"ב** אמר ליה רבי אלעא לעולא כי עיילת להתם שאיל בשלמא **דרב ברונא אחי במעמד כל החבורה, דאדם גדול הוא ושמח במצות, זימנא חדא סמך גאולה לתפלה ולא פסיק חוכא מפומיה כוליה יומא ע"כ. פירושו שפעם זכה רב ברונא לסמוך גאולה לתפילה במדוייק ושמח כל היום, ללמדנו מעלת וגדולת אדם ששמח במצוות. ב. מצוה בפני עצמה ויותר חשובה מהמצוה:** עוד כתב רבינו בחיי (כד הקמח, שמחה) שהשמחה במצוות היא מצוה מן התורה והיא עבודה גמורה להשי"ת, **חשובה יותר מן המצוה, וכן כתב הרע"ב (אבות ד' ב'). ובחרדים כתב דלפי רוב שמחתו יגדל שכרו. ג. מצוה בשמחה פי אלף:** ומבהילים הם דברי האורחות צדיקים (שער השמחה) ששכר מצוה עם שמחה אלף ידות יותר משכר מצוה בלי שמחה. **ד. השמחה יותר יקרה מכל הון:** כתב האריז"ל בהקדמה לשער המצוות וכן בשער רוח הקודש וז"ל אבל השרש שהכל נשען עליו הוא שבעשיית המצוה אל יחשוב שהיא עליו כמשא וממחר להסיר מעליו, אבל יחשוב בשכלו כאלו בעשותו אותה המצוה ירויח אלף אלפים דינרי זהב, ויהיה שמח בעשותו אותה המצוה בשמחה שאין לה קץ מלב ומנפש ובחשק גדול כאלו ממש בפועל נותנים לו אלף אלפים דינרי זהב אם יעשה אותה מצוה. וז"ס הפסוק תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב כו' וז"ס רב ברונא דחד יומא סמך גאולה לתפלה ולא פסק חוכא מפומיה כל ההוא יומא. וזה יורה על היות אמונת בטחונו בבורא יתברך בתכלית האחרון יותר משאם היה השכר מזומן לפניו בפועל וכפי גודל שמחתו באמת ובטוב לבב הפנימי כך יזכה לקבל אור עליון, **ואם יתמיד בזה אין ספק שישרה עליו רוח הקודש עכ"ל. ה. השמח במצוות זוכה לרוח הקודש:** בספר חרדים בהקדמה למצוות סימן ד וזה לשונו התנאי הרביעי, השמחה הגדולה במצוה, דכל מצוה ומצוה שתזדמן לו דורנא הוא דשדיר ליה קודשא בריך הוא, ולפי רוב השמחה יגדל שכרו. וכן גילה הרב החסיד המקובל מהר"ר יצחק אשכנזי זצ"ל לאיש סודו, **שכל מה שהשיג שנפתחו לו שערי החכמה ורוח הקודש, בשכר שהיה שמח בעשיית כל מצוה שמחה גדולה לאין תכלית, ואמר, דהיינו דכתיב (דברים כח, מז) תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, פירוש מרוב כל, מכל מיני תענוג שבעולם ומכל זהב ופז רב ואבנים טובות ומרגליות:**

דברי רבי נחמן על השמחה תרופה לכל מחלה:

עוד כתב בליקוטי מוהר"ר תניינא תורה כד מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, ולהתגבר להרחיק העצבות והמרה שחורה בכל כחו. וכל החולאים הבאין על האדם, כולם באין רק מקילקול השמחה. וכו'. וגם חכמי הרופאים האריכו בזה, שכל החולאים על ידי מרה שחורה ועצבות, והשמחה הוא רפואה גדולה.

מעלה מיוחדת לתפלה בשמחה.

אמרו חז"ל **במסכת ברכות דף לא** "אין עומדין להתפלל לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות אלא מתוך שמחה של מצווה". וכן פסק בשו"ע או"ח סימן צג ס"ב. **ומבהיל מה שהובא בהקדמה לשער הכוונות שכתב ר' שמואל ויטאל:** "אסור לאדם להתפלל תפלתו בעצבון ואם עשה כך אין נפשו יכולה לקבל האור העליון הנמשך עליו בעת התפילה בשאר התפלה נמשך לו נזק נפלא גדול על ידי עצבותו". **כאשר מבואר במסכת שבת דף ל ע"ב** אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב ומפני. בקשו חכמים לגנוז ספר קהלת מפני שדבריו סותרין זה את זה וכו' כתיב ושבתתי אני את השמחה וכתוב ולשמחה מה זה עושה? לא קשיא וכו' ושבתתי אני את השמחה שמחה של מצוה ולשמחה מה זה עשה זו שמחה שאינה של מצוה ללמדך שאין שכונה שורה לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שיחה ולא מתוך דברים בטלים אלא מתוך דבר שמחה של מצוה, שנאמר **מלכים ב פרק ג פסוק טו) וְעָתָה קְחוּלִי מִנְּגִן וְהִיָּה פִּנְגִן וְהָיָה עֲלֵי יַדִּיקָק:**

מעלת מכירת המצוות:

ראיתי מסופר על האדמו"ר מבאבוב הראשון שהיה נוהג לשבת בבית הכנסת בזמן שמוכרים את העליות של התורה, והיה אומר שזה זמן שעושה נחת רוח לקב"ה שמראין עם ישראל עד כמה חביבין עליהם המצוות יותר מכסף וזהב שכל אחד הולך ומוסיף לזכות בעליה של תורה.

סיפור על הגרבי"צ:

וכמו שסיפר הרב ראובן שרבאני זצ"ל גיסו של הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל סיפר שכאשר גיסו קיבל את ההתקף לב הראשון שהה עמו בבית החולים בלילה והיה הגרבי"צ אפוף במכשירים צינורות חמצן ועירווייס ואעפ"כ ביקש ממנו שיעשה עמו חסד שיזיז את מיטתו בסמוך לחלון כדי שיוכל לברך ברכת הלבנה וכששמע זאת גיסו ניסה להניאו מפני שהאינפוזיה עלולה להתנתק והמכשירים עלולים לזוז ממקומם אך הגרבי"צ לא הניח לו וחזר וביקש שוב לבסוף נכנע וקירבו לחלון שם בירך את הברכה במסירות עצומה ולמחרת כל מי שהגיע לבקרו קידמו הגרבי"צ והודיעו ב"ה זכיתי לברך ברכת הלבנה כשהוא שש ושמח.

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

מעשה כיצד היה רוקד עם המצה:

דוגמה לכך סיפר אחד מבני משפחתו של הגאון הצדיק רבי משה קופשיץ זצוק"ל שהיה סח להם מידי שנה כמה חודשים טרם בא חג הפסח איך שמצפה ומשתוקק כבר להחזיק במצות, ועל אחת כמה וכמה משתוקק לקים כבר את מצוות אכילת הכזייתים, ומשהגיעו המצות לביתו בערב פסח תפס אותם ביזו וחייבם ונישקם והחל רוקד וצוהל בכל עוז הי המצה הי המצה זוהי שמחה של מצוה לדעת להעריך כל מצוה ולשמוח בה כעל כל הון.

כיצד הנהגת הבית בקיום המצוות משפיעה על בניו:

מלבד עוצמת מעלת השמחה במצוות לאדם עצמו, זאת ועוד מבואר עד כמה האוירה בבית משפיעה על חינוך בני הבית ולכן חז"ל קנסו את משמרת בילגה, מסופר במסכת סוכה דף נו ע"ב תנו רבנן מעשה במרים בת בילגה [שהיתה בת לכהן ממשמרת בילגה, ונקראה בילגה], שהמירה דתה, והלכה ונשאת לסרדיוט אחד ממלכי יוונים. ובימי מתתיהו בן יוחנן, החשמונאי, כשנכנסו יוונים להיכל, היתה מבעטת בסנדלה על גבי המזבח, ואמרה לוקוס לוקוס [זאב זאב] עד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל שמקריבים עליך קרבנות, ואי אתה עומד עליהם להצילם בשעת הדחק. וכששמעו חכמים בדבר סתמו את חלונה. וכו' אלא למאן דאמר שקנסו אותו משום מרים בת בילגה שהמירה דתה. תיקשי וכי משום ברתיה בתו שסרחה קנסינן ליה לדידיה לאביה? והרי אין לקנוס את האב משום בתו, וכל שכן שאין לקנוס לכל המשמר. אמר אביי אין. אכן יש לקנוסם. וטעמו של דבר, כדאמרי אינשי "שותא דינוקא. צורת דיבורו ושיחתו של ילד קטן המהלך בשוקא אינה משל עצמו, אלא היא או משיחתו דאביו או דאימיה. והיינו אילמלי שמעה את הדיבורים אודות ביזוי העבודה מאביה היא לא היתה אומרת זאת מעצמה ע"כ. ללמדנו כאשר ההורים מזלזלים במצוות כגון מתפלל יחיד ולא בציבור, ואם מתפלל בציבור מדבר או מתעסק בפלפון או יוצא באמצע התפילה, וכן אוכל וברכת המזון נעשית בזלזול ובמהירות, או אינו מקפיד על הברכות, וגם כאשר נצרך לחפצי מצוה מחפש הכי זול לצאת ידי חובה ואילו בחפציו האישיים מהדר, אינו שמח כשמזדמן לו מצות כיבוד הורים אלא עושה בכוח ואף מוסיף לומר כמה קשה, וכדומא הרי בהתנהגות כזו הילדים מושפעים ממעשי ההורים לרעה לזלזל במצוות ואף הם עושים אותם בעל כורחם וכל מה שאפשר לחמוק ולהיפטר מהמצוות שמחים.

על דרך זה, ענה הגאון רבי משה פיינשטיין, כשנשאל, מדוע היו יהודים שמסרו נפשם על קדושת השבת בתקופת ראשית יהדות אמריקה, ובניהם עזבו לגמרי את הדת. ואילו חבריהם שעמדו באותם נסיונות, זכו להעמיד בנים יראים ושלמים? וכך ענה הסיבה היא, אותם הילדים שעזבו את היהדות, הם ילדים שראו את ההורים שלהם מקיימים מצוות מתוך הכרח. ובגלל שלושה מילים שהיו רגילים לומר איבדו את חינוך ילדיהם, שהיו אומרים "קשה לחיות כיהודי" ולכן הם לא ספגו בבית שמחה במצוות, ממילא, גם מסירות הנפש של הוריהם היתה "סינטטית", ולא היה בה כח צמיחה, לא היה בה די חיות להשפיע על הדור הבא. לעומתם, חבריהם עם כל הקושי, שהיה אז בשמירת המצוות, עשו זאת בשמחה, הם הצליחו להנחיל לילדיהם את היהדות כערך עליון. יהדותם של ההורים לא היתה מלאכותית, הם היו יהודים אמיתיים, הם ראו ביהדות משהו שכדאי וטוב למסור נפש עליו, ממילא, כשעמדו בניהם בנסיונות, צלחו להם.

סיפור מיוחד על רבי אלימלך ז"ל ורבי זושא בזכות השמחה.

כמו הרבה יהודים טובים ברוסיה גם האחים הצדיקים, רבי זושא מאניפולי ורבי אלימלך מליז'נסק מצאו את עצמם יום אחד מושלכים לבית הכלא העירוני, כמובן על לא עוול בכפם אלא מתוך עלילת רשע בתא מצחין בבית הכלא ישבו השנים במצוקה נוראה, כשבתאם ישבו פושעים גויים. לא די בכך אלא שהסוהרים הוסיפו שמן למדורה והניחו באמצע תא מגוריהם דלי של שירותים כך שהאחים לא יכלו ללמוד תורה ולא להתפלל. כשהגיע זמן מנחה החל אחד האחים לבכות, הביט אליו אחיו בפנים שוחקות ואמר לו: גם כשאניך יכול להתפלל בגלל הצחנה אתה מקיים מצוה, ומצוות יש לקיים מתוך שמחה אם כן, יש לנו סיבה לשמוח ולרקוד, מה לך עצוב? קום לרקוד החלו שני האחים לרקוד כשאליהם מצטרפים כל היהודים שבבית הסוהר. השירה והריקודים הרקיעו שחקים עד שהאסירים הגויים התפלאו: לשמחה זו מה עושה? ובמסדרונות בית הסוהר נשמעו קולות: היהודים שמחים! היהודים שמחים! הגויים שואלים על מה ולמה ותשובה אין! היהודים עסוקים בשירה וריקודים ואינם עונים, רק הצביעו על הדלי. זמרת החסידים וקולות הריקודים הגיעו למנהל בית הכלא, וכששאל לסיבת הרעש והריקודים, ענו לו שבגלל איזה דלי שנמצא באחד התאים היהודים שמחים. צעק המנהל: הוציאו את הדלי משם תיכף ומיד. מיד נענו הסוהרים לפקודתו והוציאו את הדלי. לפתע פתאום נפסק הרעש פסקו הריקודים, והיהודים החלו בהתרגשות את תפילת המנחה.

סיפור מרגש כמה מסרו היהודים את עצמם על המצוות ואפילו בתוך תופת הנאצית קיימו את מצוות השמחה.

בספר 'מקדשי השם' של הרב מייזליש מסופר רבי צבי הירש מייזליש זצ"ל לימים רב קהילת שארית ישראל בשיקאגו, ורבי דוד איזראעל זצ"ל, לימים רב בקאראקאס שבונצואלה. אשר זכו להינצל מגיא צלמוות של הנצים ומספר כי רבי דוד היה ממונה על חלוקת הלחם במחנה של הצוענים ומידי פעם היה נשאר לו קצת לחם, והנה בהתקרב חג סוכות רב צבי מייזליש החליט בליבו לקיים מצוות סוכה במסירות וחיפש פינה או מקום מתאים לבנות סוכה מבלי שירגישו בדבר, ואכן בקצה המחנה ששם היו זורקים את כל הגרוטאות ושברי ריהוט מצא מקום והצליח לבנות שלושה דפנות מכל מיני חפצים ובמקום סכך הצליח למצוא שברי לייסטים שעשה מהן סכך כמובן הצליח לבנות סוכה לא גבוה אבל כשרה בין כל הגרוטאות כך שלא ירגישו בהם, ולאחר מכן המתיק סוד עם רבי דוד הממונה על הלחם וביקשו היות ומידי פעם נשאר לו לחם אם יוכל לדאוג לו לליל סוכות להמציא עוד לחם בכדי שיהיה לחם משנה ויוכל לעשות עליו קידוש בסוכה, כמובן שנדהם לשמוע איך הצליח לעשות סוכה כשרה במחנה אך הסכים בתנאי שגם הוא ישתתף בקיום המצוה, ואכן בליל סוכות ברגע שיצאו הכוכבים הלכו בשקט באופן שלא ירגישו בהם וזחלו ונכנסו לסוכה. ובדחילו ורחימו ובשמחה שאין כדוגמתה הצליחו לעשות קידוש ולברך שהחיינו ואכלו כזית בסוכה במסירות נפש, ומספרים שמעולם לא היית להם שמחה כל כך גדולה במצוות הסוכה ובקידוש וברכת שהחיינו כמו אותו פעם.

עצת הראשית חכמה לקנות שמחה במצוות:

וכתב בספר ראשית חכמה בשער האהבה פרק עשירי וז"ל בא"ד. ואופני קנות אדם שמחה בלבו הוא כשיחשוב ואופני בטובת הבורא יתברך עליו כמו שהארכנו אם בנתינת התורה וכו' ויאמר בלבו עילת כל העלות וסבת כל הסבות שברא והמציא כל

בית: רה' שמאי 18 טל: 039096874 לשכה רה' שמאי 13, אלעד • טל: 03-9096601 • פקס: 03-9337941

tel: 972-3-9096784 • hom: 18 shamai st' fax: 972-39337941 • tel: 972-3-90966001 • 13 shamai st' elad 40800

מרדכי מלכא

רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו

יו"ר ועדת סת"ם

הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

הנמצאים בעבור האדם והשגחתו הפרטית עלי עם היות שלגדולתו אין לה תכלית וסוף ישגיח על יתוש קטן כמוני שאני נחשב לאין נגד גדולתו יתברך להטיב עמי בטובות העולם הזה ובטובות העולם הבא, וכי ויאמר בלבו הואיל והמלך עם גדולתו וממשלתו שלא חסר לו דבר בחר בי לתועלתו שאהיה עובד לפניו אין מן הראוי שאעבוד עבודתי לפניו אלא בשמחה ובטוב לבב **עכ"ל**. והוספתי על דבריו להתבונן עד כמה הזכות שיש לאדם מישראל לעשות רצון של מלך מלכי המלכים, וניקח לדוגמה לו יצוייר שגדול הדור יבקש מאיזה בן תורה בקשת עזרה מסויימת, כיצד ירגיש אותו אדם שמחה וכבוד בליבו על שבחר בו לבקש את אותה בקשה ממנו, ואם נעמיק לדמיין שצדיק מצדיקי הדור הקודם עוד יותר היה שמח לעשות, ועוד יותר אם מרן הבית יוסף או האריז"ל היה מבקש, ועוד יותר אם הרי"ף או הרמב"ם או הרא"ש הרמב"ן או הרשב"א או רש"י היו מבקשים, ועוד יותר מהגאונים או מהאמוראים רבי יוחנן או רב ושמואל ועוד יותר מהתנאים הלל הזקן או שמאי, ועוד יותר אם היו מבקשים הנביאים שמואל או אליהו הנביא או ישעיהו או המלך דוד המלך או בנו שלמה, ועוד יותר אם אהרון ומשה רבנו, ועוד יותר אם האבות אברהם יצחק ויעקב מי לא היה רץ בשמחה למלא רצונם והיה מרגיש איזה זכות נפלה בחלקו שנבחר לשרת אותם, ואם כך לכבוד בשר ודם שכל המעמד הוא זמן שאול וחולף, ק"ו להבדיל אלף אלפי פעמים דבר הנעשה לכבוד מלך מלכי המלכים שהוא כל יכול והנותן חיים לאדם והזן ומפרנס לכל עד כמה האדם היה צריך לשמוח ולרוץ אחרי כל מצוה וזו הזכות שיש לאדם ההזדמנות לעשות רצון השם יתברך בעד פרוטות, כאשר **אמר הגר"א לפני פטירתו החזיק בציציות ואמר בעולם הזה אפשר בפרוטות לקיים רצון הבורא יתברך במצוות ציצית, אבל בעולם הבא אי אפשר אפילו בעד כל הון ולכן צריך האדם לנצל כל מצוה שמתאפשר לו לקיים בשמחה.**

מעשה שהיה. ממצותיו הפין מאד:

מעשה כיצד ניצל בגלל חביבות והשמחה במצוה: הובא מעשה בספר הדרה של תורה. **מעשה שהיה** באיש אחד יהודי שהיה עשיר תם וישר ואוהב מצוות וגמילות חסדים וגם היה מוהל שיודע למול והיה לו **אהבה והשתוקקות במצות מילה הרבה מאד** וגם הוא היה פקיד האוצר של המלך וכל כתבי סודותיו של המלך מסורים בידו והיה המלך הולך על פי עצתו בכל דבר מפני שהיה נאמן למלך בכל דבר, ויתקנא בו שר אחד והיה משתדל למצוא לו פח ללכודו, והיה לאותו יהודי משרת אחד נאמן אצלו שהיה מאמין בו מאד ויתן השר ההוא לאותו משרת שני מאות זהובים כדי שיגנוב מאת אדונו היהודי התמים את מפתח הארגז אשר בתוכו שמורים כל מכתבי סודות שיכתוב המלך לאותו יהודי בעת שהוא עסוק במלאכתו באוצר ואינו יכול לדבר עמו פנים בפנים וגם שם היו שמורים מכתבי סוד שיש למלך עם מלכים אחרים וציוהו שיגנוב משם ניירות ומכתבים מלא חפניו ויביא לו וכן עשה לו פעם ושתיים, וימצא נייר אחד שכתוב בו סוד המלך וזה הסוד אין מכיר בו שום אדם מעולם אפילו אשתו של המלך כי אם רק המלך כתב סוד זה ליהודי לעשות לו איזו דבר עסק בו. וילך השר ההוא לפני המלך על עסק אחד ומדבר לדבר סיפר השר את הסוד ההוא לפני המלך, ויאמר לו המלך איך ידעת דבר זה ויאמר השר סיפר לי, ויתאמת הדבר אצל המלך כי היהודי מגלה סודו ויחרה אפו עליו והסכים להורגו אך רצה להורגו באופן נסתר, ותיכף קרא המלך ליהודי וימסור לו אגרת אחת לשר האלף היושב במקום אחד רחוק מעיר המלך כמו שש שעות ואותו המקום בנוי כחומה גדולה ובנין חזק ובתוכו נהרגים כל אשר לא ירצה המלך להרגם בפרהסיא אצלו ויש במקום הזה אנשי חיל וארמון גדול בנוי בו ויושב שם שר האלף שהוא פקיד על משמר הזה, ויכתוב לשר האלף הנה שלחתי לך מכתב זה עם אדם אחד למסרו בידך ואתה אחר שתקרא המכתב הזה תיכף ומיד תתפוס זה האדם שהביא לך המכתב ותהרגהו על עמוד פלוני, ואם יאמר לך לא עליו ציוה המלך כי אם על אחר ובטעות נמסר המכתב הזה בידי, אתה לא תטה אוון ואל תשמע לשום דיבור אשר ידבר אליך בהצלת נפשו, ויחתום הכתב וימסרהו בידו של היהודי התמים ויאמר לו דבר סתר נתחדש לי עתה לכתוב לשר האלף המופקד במשמר פלוני ואין לי שום אמונה בשום אדם להוליך המכתב הזה אליו לכן הוכרחתי לשלוח אותו עמך שאתה תמסרנו לידו, וזה היהודי תיכף רכב בעגלה הוא והמשרת שלו והלך למסור המכתב לשר האלף שהיה רחוק שש שעות מעיר המלוכה אך הדרך בין הביניים מלא כפרים הרבה. והנה באמצע הדרך לאחר שהלך כמו שלש שעות מן העיר שהוא אחר חצי היום קרוב לעת ערב ראה לקראתו בעל בית אחד מאנשי הכפר ויאמר לו שלום בואך כי על יום טוב באתה שיש לי בן למול אותו בזה היום ושלחתי אחר מוהל פלוני ועד עתה לא בא ובדאי לא יבוא היום כי קרוב עתה לעת ערב ותעבור מילה בזמנה על כן תכבדני לכבוד המצוה ותבוא לביתי לקיים מצות מילה בזמנה, וזה היהודי מרוב חשקו במצות המילה הסכים לבא עמו למול, אך ראה כי דבר המלך נחוץ להוליך המכתב לכן מסר המכתב ביד משרת שלו וישכור לו עגלה וציוהו שימסור המכתב ביד שר האלף וכן עשה, והוא נכנס לכפר וקיים מצות מילה ובהכרח נשאר שם אצלם גם בלילה בשביל הסעודה ואחר חצות לילה רכב בעגלה שלו לילך אצל שר האלף המופקד על המשמר כי כן ציוה למשרת שלאחר שימסור המכתב ימתין לו שם. והנה בזריחת השמש הגיעה העגלה של היהודי התמים ושר האלף היה עומד בארמון וירא מרחוק את העגלה ויכיר שזו העגלה היא של שרי המלוכה כי יש בה סימן, וירד מן הארמון לקראתה וימצא שם את היהודי התמים אשר היה ידוע אצל הכל כי הוא נכבד בעיני המלך יותר מן המשנה והכל מסור בידו, ואז קודם שידבר היהודי עמו הוא התחיל לדבר למה אדוני טרחת לבוא לכאן וכי עלה על דעתך שנתרשלתי בדבר והלא תיכף כשמסר לי המשרת שלך את מכתב המלך תפסתיו והרגתיו אצל עמוד פלוני כאשר פקד עלי המלך במכתבו, וכל דברים שדיבר להציל עצמו לא פניתי אליהם כי כן ציוה לי המלך במכתבו. ואז הבין היהודי שהרעה הזאת היתה עליו וניצול ממנה וישיב לשר דברים שיבין שלא על דבר זה הוא בא לכאן, ויען שר האלף ויאמר ליהודי אדוני טוב עשית שבאת עתה כי אשמיעך דבר חידוש אשר שמעתי מפיו של המשרת שלך בעת שהיה מתודה קודם הריגתו אחר שקשרנו אותו בעמוד כדי להכותו בקנה רובה כי כן המנהג שניתן שהות לנהרג להתודות קודם, ואמר בוידוי שלו שהוא מצדיק עליו הדין שהוא חייב הריגה על אשר חטא שגנב המפתח של הארגז והוציא משם מכתבים פעם ושתיים בעבור מאתים זהובים שקיבל משר פלוני ומסר לו המכתבים, ואז היהודי ההוא אורו עיניו בחידוש זה ויבטיח לשר האלף להיטיב עמו לפני המלך להעלותו למדרגה יותר גבוהה, ושב היהודי ביום ההוא לבית המלך ויעמוד לפני המלך. כשראה המלך את היהודי נבהל ויאמר לו מהיכן באתה האם לא הולכת את המכתב. ויאמר היהודי כך וכך היה המעשה אך השם יתברך היטיב חסדו עמי בחידוש

בית: רה' שמאי 18 טל: 039096874 לשכה רה' שמאי 13, אלעד • טל: 03-9096601 • פקס: 03-9337941

tel: 972-3-9096784 • hom: 18 shamai st' fax: 972-39337941 • tel: 972-3-90966001 • 13 shamai st' elad 40800

מרדכי מלכא
רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

אשר שמעתי מן השר האלף אשר שמע בוידו של משרת שלי, ועתה הבנתי למה כעסת עלי להרגני חינם וידעתי מי הוא זה אשר טמן הפח הזה, לכן ימהר המלך לשלוח עתה לבית השר ההוא פתאום ויקחו כל המכתבים והניירות אשר ימצא אתו בביתו ויביאו לפני המלך שאז יתאמת אצל המלך הפח אשר טמן השר ההוא ויעשה משפט, וישמח המלך על הדבר הזה ותיכף ומיד שלח ולקחו כל הניירות ומכתבים הנמצאים אצל השר ההוא בביתו ויביאו אותם לפני המלך וימצא המלך כמה מכתבים שלו שם וגם אותו מכתב שהיה כתוב בו אותו הסוד של המלך מצאו שם. ואז תיכף תלה את השר ההוא על העץ נכח ביתו ואת היהודי ההוא אהב יותר ויגדלו עשר ידות ונתקיים בו צדיק מצרה נחלץ ויבא רשע תחתיו.

מוסר השכל:

למדנו מפרשתנו אשרי הבית שזוכים בו להשרות אוירה של שמחה והשתוקקות למצוות שבה זוכים לחכמה וביטול גזרות רעות ואף גם זאת זוכים לדור ישרים מבורך, והעצה לקניין השמחה בקיום המצוות צריך לנהוג כעצת הראשית חכמה בזה שתמיד יתבונן שכל מצוה היא ציווי של מלך מלכי המלכים ואם לרצון אדם שנכבד בעיניו היה רץ ומתפאר שהוא נבחר לעשות רצונו של אותו אדם נכבד והיה עושה בשמחה, ק"ו אלף אלפי פעמים שצריך לשמוח ולרוץ לעשות רצון מלך מלכי המלכים, מה גם שאינו רק לכבוד אלא אף זוכה ששכרו מרובה שעושה בשמחה אלף פעמים כי אין דומה מצוה שנעשית בשמחה למצוה שנעשית בעל כורחו, וכמאמר הפסוק תחת אשר לא עבדת את השם אלוקיך בשמחה, אין הפסוק אומר תחת אשר לא עבדת, אלא מדובר שעבד רק לא בשמחה, ולזאת החלש יאמר גיבור אני להחדיר את תשוקת ושמחת המצוות בקרבו ובלב זרעו אחריו, כמאמר דוד המלך תהלים פרק קיב פסוק (א) אֲשֶׁר־אֵישׁ יָרָא אֶת־יְקֹוֹק בְּמִצְוֹתָיו חֲפָץ מֵאֵד: וכן תהלים פרק קיט פסוק (קסב) שֶׁשׁ אֲנֹכִי עַל־אֲמֹרְתֶךָ כְּמוֹצֵא שֶׁלֵּל רָב: ולכן אנחנו מתפללים בכל יום מבקשים בסוף התפילה ואחרי מצוותיך תרדוף נפשי. ובזה זוכה בזה ובבא לו ולכל בני ביתו בכל הברכות הכתובות בתורה אמן ואמן.

בברכת שבת שלום ומבורך.

הצב"י מרדכי מלכא עיה"ק אלעד

